

Forstå naturens mangfold

Strategiplan 2020-2030

UiO • Naturhistorisk museum

Innhold

Del 1 – Innledning	2
Bakgrunn	2
Samfunnsoppdrag	2
Strategisk rolle	2
Ambisjoner	3
Del 2 – Mål for 2030	4
Samlingene som grunnmur	5
Kunnskapsoppbygging og forskningsprofil	6
Formidling	7
Arbeids- og læringsmiljø	8
Samspill internt og eksternt	9

I tillegg er det utarbeidet en tiltaksplan som regelmessig vil oppdateres på:
www.nhm.uio.no/om/strategi/

Systematisk hage blir mye brukt i undervisning av skoleklasser og studenter som lærer om plantefamilier, pollinering og frøspredning. Foto: Guri Dahl

Del 1 – Innledning

Naturhistorisk museums strategi frem mot 2030 er å bidra til en bærekraftig verden gjennom forskning, utdanning, samlingsforvaltning og formidling av naturmangfoldet. Naturmangfold omfatter både det geologiske og biologiske mangfoldet gjennom tid og rom. Museets virksomhet bygger på forskning innen naturmangfold i fortid, nåtid og framtid. De naturhistoriske samlingene i biologi og geologi og de levende plantesamlingene i Botanisk hage er grunnmuren for virksomheten innen forskning, undervisning og formidling til publikum.

Bakgrunn

Naturhistorisk museum (NHM) har en historie tilbake til 1814, og forvalter en omfattende kunnskapstradisjon innen naturfagene. For mange er utstillingene og Botanisk hage det første møte med Universitetet i Oslo (UiO). Botanisk hage har en vesentlig plass i bybildet og spiller en sentral rolle for byens befolkning. Museet har bred samfunnskontakt, og har en viktig rolle i kommunikasjonen mellom UiO og samfunnet. Gjennom formidling bringer vi kunnskap og erfaring til publikum, skoleelever, forvaltning og andre målgrupper ved hjelp av utstillinger, foredrag, debattmøter og digitale flater.

Samfunnsoppdrag

Museets rolle har endret seg gjennom historien, men aktiv bruk og utvikling av samlingene har alltid ligget til grunn for virksomheten. Med utgangspunkt i UiOs reglement forstår vi museets samfunnsrolle som: Naturhistorisk museum skal utvikle kunnskap, utdanne studenter og formidle kunnskap om naturens mangfold. Museet skal utvikle, sikre og forvalte de vitenskapelige samlingene for nye generasjoner. Museets formidling om naturmangfoldet skal skape forståelse, undring, engasjement og være relevant. Sammenhengen mellom forskning, utdanning, samlinger og formidling skal ligge til grunn for museets virksomhet.

Strategisk rolle

NHM er internasjonalt rettet både i forskning og i samlingsvirksomheten. Samtidig har museet en nasjonal rolle knyttet til offentlig forvaltning gjennom å tilby samlingsdata, kunnskap om arter og utdanning av studenter med nøkkelkompetanse innen naturmangfold, spesielt taksonomi og systematikk.

Museets fortrinn ligger i samlingene, som er et vitenskapelig arkiv over

«NHM skal bidra til felles måloppnåelse for UiO og skal styrke sin posisjon som forsknings-, lærings- og opplevelsesarena.»

naturmangfoldet og en forskningsinfrastruktur. Samlingene representerer etterprøvbare data. De er et uerstattelig referansemateriale for norsk og internasjonal natur, og ligger til grunn for arbeidet med å identifisere og beskrive arter og deres variasjon. Samlingene gir oss muligheten til å forstå hvordan mangfoldet påvirkes og utvikler seg, og gjør samfunnet i stand til å bevare mangfoldet i naturen for fremtiden, slik det er beskrevet i FNs bærekraftsmål.

Ambisjoner

NHM skal styrke sin posisjon som forsknings-, lærings- og opplevelsesarena. Museet skal videreutvikle kvaliteten innen forskning og utdanning i museets faglige programmer, og flytte kunnskapsgrensene innen museets forskningsdisipliner. Forskningen ved NHM skal videreutvikles slik at den kvalifiserer for et senter for fremragende forskning innen 2025. Museet skal ha et nasjonalt lederskap i utviklingen av naturhistoriske samlinger og være et bindeledd til internasjonale museumsnettverk og samlingsinfrastrukturer.

Museets ambisjon er å skape attraktive formidlingsarenaer som er

godt synlige, lett tilgjengelige og som styrker dialogen med samfunnet.

I perioden 2020-2030 kommer det til å bli etablert store nye utstillinger. I 2020 åpnet Klimahuset med ny klimahage, og i løpet av 2022 skal syv nye utstillinger i det totalrehabiliterede Brøgger's hus stå klare for publikum. I tillegg planlegges en ny Steinhage og et nytt veksthus.

Tap av natur er en av verdens største utfordringer. Museet skal være den viktigste formidler av naturmangfold i Norge, og skal sette agendaen for spørsmål knyttet til evolusjon og diversitet. Formidlingen skal være relevant for ulike målgrupper. NHM skal være en arena for debatt om inngrep i naturen, klimaendringer og tap av naturmangfold. I denne sammenhengen har museet en særlig rolle som formidler av forskningsbasert kunnskap.

Alle ansatte skal bidra med sin kompetanse og erfaring slik at vi sammen kan sørge for å være relevante og lykkes i vårt samfunnsoppdrag. NHM skal være et godt sted å være, både for besøkende, ansatte og studenter. Museet skal ha formålstjenlige lokaler som støtter opp under de strategiske målene.

Del 2 – Mål for 2030

Strategiplanen er delt inn i 5 hovedområder med mål og overordnede tiltak.

Lids hus rommer Norges mest omfattende botaniske samlinger. Foto: Guri Dahl

2,3 millioner insekter fra hele verden dokumenterer artsmangfoldet gjennom 200 år. Foto: Karsten Sund, NHM

1. Samlingene som grunnmur

NHM skal sikre, bevare og utvikle de vitenskapelige samlingene som grunnmur for fremtidig forskning, utdanning og formidling. Den strategiske målsetningen innebærer at:

- alle samlingene skal være forsvarlig sikret
- alle objekter skal være tilfredsstillende konservert og kuratert
- samlingene skal være digitalisert og digitalt tilgjengelige for forskning og allmennheten
- samlingene skal bli videreutviklet i henhold til en klar samlingsstrategi og museets faglige programmer
- biologiske samlinger skal kunne brukes til DNA-strekkoding og genomsekvensering
- levende samlinger som kan benyttes til bevaringsarbeid skal prioriteres
- forskning, utstillinger og undervisning som benytter eller tilfører objekter til samlingene skal prioriteres

Museet forvalter viktige deler av vår nasjonale og internasjonale hukommelse, og har et særlig ansvar for å bevare, fornye og tilgjengeliggjøre de vitenskapelige samlingene. Museet skal arbeide systematisk for å bedre kompetanse, infrastruktur og rutiner i samlingsarbeidet.

Samlingene konserveres på laboratoriet. Foto: Karsten Sund, NHM

2. Kunnskapsoppbygging og forskningsprofil

NHM skal utforske det ukjente naturmangfoldet og de prosesser som former det. Forskingen skal være sterkt integrert i undervisningen, og NHM skal utdanne høyt kvalifiserte kandidater. En tydelig faglig profil innebærer at:

- forskningen skal være konsentrert i faglige programmer hvor utdanning og samlingsutvikling er godt integrert
- NHM skal prioritere de eksternt finansierte forskningsprosjektene som styrker museets faglige programmer
- NHM skal bidra til forvaltningen med sin naturvitenskapelige kompetanse innen metodeutvikling og taksonomi
- NHM skal være aktiv i UiOs strategiske satsinger
- ansatte i rekrutteringsstillinger ved NHM, skal være godt kvalifiserte både til vitenskapelige stillinger ved universiteter og i samfunnet forøvrig
- NHM skal bidra aktivt til UiOs undervisning innen naturmangfold, taksonomi og systematikk
- forskningen skal videreutvikles til å kvalifisere for et senter for fremragende forskning (SFF) innen 2025

Forskningen ved NHM er basert på en lang tradisjon innen evolusjon, biosystematikk og de systematiske delene av mineralogien. Dette omfatter både beskrivelse av naturmangfoldet og hvordan naturmangfoldet påvirkes av miljøendringer. Vår forskning og utdanning skal bidra med kunnskap for å løse viktige samfunnsoppgaver.

Åpning av utstillingen "Livets tre". Foto: Karsten Sund, NHM

3. Formidling

NHM skal gjennom sin formidling bidra aktivt til at samlings- og forskningsbasert kunnskap blir tilgjengelig for samfunnet. Formidlingen skal gi undring, forståelse og kunnskap om evolusjon og naturmangfold. Klima og utfordringer knyttet til biodiversitetskrisa aktualiserer dette ytterligere. For museets formidling innebærer det at:

- museet skal være en av landets mest attraktive destinasjoner
- museet skal være stedet for de gode opplevelser
- digital formidling og arrangementer skal ha høy attraksjonsverdi for publikum
- basisutstillingene skal dekke museets bredde innen naturfagene
- det tilbys undervisning av skoleklasser
- NHM skal bli en sentral forskningsbasert formidlingsaktør om klima- og miljøforandringer med utgangspunkt i Klimahuset
- sammenhengen mellom museets forskning og samlinger skal være tydelig i formidlingen

Museet er en kjent og veletablert formidlingsarena. Faglig kvalitet er bærebjelken i formidlingen. Museet har en unik mulighet til å nå et bredt publikum. Ved å vekke interessen for vitenskap og forskning hos unge mennesker kan museet bidra til å øke engasjementet for naturmangfold og bidra til langsiktig rekruttering til høyere utdanning. Jevnlige publikumsundersøkelser og samarbeid med relevante fagmiljøer vil ligge til grunn for at NHM videreutvikles som stedet for de gode opplevelser.

Intern gjennomgang av samlingsrutiner i magasinene på Økern. Foto: Karsten Sund, NHM

4. Arbeids- og læringsmiljø

Et trygt, godt og utviklende arbeidsmiljø er en forutsetning for at hver og en skal kunne yte sitt beste. Å ha personalet i sentrum innebærer at NHM skal:

- ha et godt arbeidsmiljø og ansatte med høy kompetanse.
- være inkluderende og legge til rette for at alle verdsettes
- ha effektive og profesjonelle rekrutteringsprosesser som sikrer oss de beste kandidatene
- ha en ledelse som er profesjonell, tydelig, støttende og inkluderende
- ha et godt samarbeid mellom ledelse, fagforeninger og verneinje
- ha kompetanseutvikling og livslang læring som er en integrert del av personaloppfølgingen
- ha en arbeidskultur som er preget av lagfølelse, et «sterkere vi»
- ha et arbeidsmiljø som skal være systematisk kartlagt og løpende blir fulgt opp
- arbeide for likestilling, kjønnsbalanse og mangfold
- arbeide for å redusere midlertidighet i alle stillingskategorier

De ansattes kompetanse er NHMs viktigste ressurs. Å ta godt vare på våre ansatte og studenter er avgjørende for at vi skal lykkes i vårt samfunnsoppdrag. Alle skal inkluderes i et stimulerende fagmiljø som henter frem det beste hos den enkelte. Dette innebærer en aktiv politikk for likestilling og en rekrutteringspraksis som skaper mangfold og sikrer like rettigheter.

Det nye Klimahuset ved museet ble finansiert av UMOE AS med en gave på 70 millioner kroner. Driften er basert på samarbeid og støtte fra offentlig og privat sektor. Foto: Karsten Sund, NHM

5. Samspill internt og eksternt

NHM er en del av breddeuniversitetet UiO. NHMs forskning, utdanning og formidling skal skje innenfor UiOs målsettinger. Museet skal ha et samspill med offentlig forvaltning, publikum, frivillige organisasjoner og det private næringsliv. Organisering og samspill internt skal sørge for at NHM forvalter sine samlede ressurser effektivt. Dette vil innebære at NHM skal:

- være en relevant samfunnsaktør med høy faglig integritet
- samarbeide med andre naturhistoriske museer og botaniske hager, nasjonalt og internasjonalt
- samarbeide med forvaltningen, og levere kunnskap og relevante tjenester
- ha et samarbeid med næringslivet og sponsorer innenfor våre prioriterte områder i henhold til reglement og etiske retningslinjer
- ha tett samarbeid med frivillige organisasjoner og aktive venneforeninger, som kompletterer våre aktiviteter og målsettinger innen prioriterte fagfelt
- være en viktig samarbeidspartner for Oslo kommune
- støtte opp under UiOs strategiske tverrfaglige satsninger
- ha tett samarbeid med andre enheter ved UiO om formidling innenfor våre fagområder
- være aktiv i internasjonale nettverk og organer for naturhistoriske museer

NHM har både arenaene og kompetansen til å nå ut i samfunnet på nye måter og ikke minst invitere folk inn til universitetet. Samspillet med de biologiske og geologiske foreninger er en pådriver for gjensidig kompetanseheving og kunnskapsutvikling. Museet er også en kunnskaps- og kompetanseressurs for naturforvaltningen.

«Naturhistorisk museum skal utvikle kunnskap, utdanne studenter og formidle kunnskap om naturens mangfold.»

